

TAKIM TEZGAHLARI SEKTÖRÜ

Teknoloji, günümüz dünyasında çok hızlı yayıldığı gibi bir o kadar da önemli ve pahalıdır. Türkiye gibi belli bir sanayileşmeyi yakalamış ülkeler için teknolojinin önemi yadsınamaz, ertelenemez. Bu nedenle de, tüm sanayi mallarının üretimi için gerekli olan makinelerin imalatında en temel unsur olan takım tezgahları sanayine özel önem verilmelidir. Kendi kendini üretebilen tek makine grubu olan takım tezgahlarını üreten işletmelerin, fabrika kuran fabrikalar olması bu sektörü genel makine imalat sektörü içinde ayrı bir noktaya yerleştirmektedir.

İmal edilen her şey ya bir takım tezgahı, ya da yine bir takım tezgahı ile imal edilmiş bir makine vasıtası ile yapılmaktadır. Kaleminden otomobil üretim endüstrisine kadar, her ürünün üretilmesinde bir veya birden fazla takım tezgahı kullanılmaktadır.

Takım tezgahları sektörü gelişmiş ülkelerin sanayilerinin önceliklerindedir. Almanya, Japonya, A.B.D. ve İtalya gibi endüstri alanında dünyanın en gelişmiş ülkelerinin başında gelen devletlerin tamamı makine sektörünü özel bir kategoride değerlendirmekte ve makine sektörü içinde de takım tezgahlarına ayrı bir önem vermektedir. Almanya ve Japonya otomobil devi olmalarını, A.B.D. ise savunma sanayisinde bu denli ilerlemesini, makine sektörünün temeli niteliğindeki takım tezgahları imalat yapısının çok sağlam olmasına borçludur.

Avrupa Takım Tezgahı İmalatçıları Birliği (CECIMO) verileri, Gardner Publication verileri gibi çeşitli kaynaklar, sektörü 8456-8463 GTİP aralığında değerlendirirken, ISIC Rev 3'e göre ise sektörün sınıflandırması daha geniş bir aralığı kapsamaktadır. Bu nedenle bu çalışmada, **imalat 8456-8463 GTİP aralığına göre ele alınmış olup, dış ticaret verileri Orta Anadolu Makine ve Aksamları İhracatçıları Birliği iştigal alanı itibariyle yani 8456-8468 GTİP aralığına 8515 numaralı GTİP'in ilavesiyle değerlendirilmiştir.**

1. SEKTÖRÜN DÜNYADAKİ DURUMU

MİB raporu ve Gardner Publication'da yayınlanan verilerine göre; dünya takım tezgahları imalatında en önde gelen ülkeler sırasıyla Japonya, Almanya, Çin ve İtalya'dır. Tayvan, G. Kore ABD, İsviçre ise bu ülkeleri takip etmektedir. Japonya imalatta çok az farkla Almanya'nın önünde yer alırken, ihracatta Almanya ilk sırada bulunmaktadır.

Takım tezgahları sektörü yatırım ve üretim ile yakın bir ilişki halinde olup, kriz nedeniyle dünya genelinde son kullanıcıların yer aldığı pazarlarda gerileyen talep yatırımları azaltmış dolayısıyla sektör de bu durumdan olumsuz yönde etkilenmiştir.

Avrupa Takım Tezgahları sanayine bakıldığında ise sektörün; krizden en çok etkilenen sektörler arasında yer aldığı ancak, mevcut ekonomik güçlülere rağmen rekabet gücünü koruduğu söylenebilir. Bununla birlikte, halen dünya takım tezgahı imalatında %44 pazar payına sahip olan CECIMO'ya üye ülkelerin uzun vadede Asyalı ve Amerikalı rakipleri karşısında pazar payında bir miktar gerileme olabilecektir.

1.1. İHRACAT

2007 yılında 105 milyar \$ ihracat gerçekleştiren sektör, %9,6 artış ile bu değeri 2008 yılında 115 milyar \$'a yükseltmiştir. 2008 yılı toplam ihracatında; Almanya (%19,6 pay), Japonya (%13,4 pay), İtalya (%9,1 pay) ve Çin (%8,9 pay) başta gelen ülkeler olmuştur. Söz konusu dönemde, dünya sektör ihracatından %0,66 pay alan ülkemiz ise 21. konumda yer almıştır.

Dünya Takım Tezgahları İhracatında Başlıca Ülkeler (Bin \$)

SIRA	ÜLKE	2007	2008	Değişim %	% Pay (08)
1	Almanya	20.387.535	22.621.070	11,0	19,6
2	Japonya	14.125.060	15.418.898	9,2	13,4
3	İtalya	9.585.402	10.458.814	9,1	9,1
4	Çin	8.800.446	10.226.152	16,2	8,9
5	ABD	7.881.131	8.370.456	6,2	7,3
6	İsviçre	6.242.416	7.092.020	13,6	6,1
7	Tayvan	5.620.465	5.686.360	1,2	4,9
8	Belçika	2.964.891	3.431.241	15,7	3,0
9	G. Kore	2.391.870	2.884.008	20,6	2,5
10	Avusturya	2.394.805	2.780.315	16,1	2,4
11	Fransa	2.294.758	2.595.492	13,1	2,3
12	İngiltere	2.218.150	2.117.387	-4,5	1,8
13	İsveç	1.769.786	1.946.494	10,0	1,7
14	Çek Cum.	1.664.585	1.873.311	12,5	1,6
15	Hong Kong	1.737.749	1.662.760	-4,3	1,4
16	Singapur	1.691.117	1.637.284	-3,2	1,4
17	Hollanda	1.249.968	1.624.198	29,9	1,4
18	İspanya	1.644.432	1.424.796	-13,4	1,2
19	Kanada	1.197.797	1.294.587	8,1	1,1
20	Meksika	1.252.528	1.061.326	-15,3	0,9
	Diğer	8.104.291	9.131.130	12,7	7,9
	TOPLAM	105.219.182	115.338.099	9,6	100,0

Kaynak: www.trademap.org

Almanya ve Japonya takım tezgahları sektöründe en önemli tedarikçi ülkelerdir ve dünya ihracatının %33'ü 2008 yılında bu iki ülke tarafından gerçekleştirilmiştir. Sektör ihracatında 4. sırada bulunan Çin'in 2008 yılında ihracatı %16,2 artarken, ilk 20 ülke arasında en büyük ihracat artışını %29,9 ile Hollanda kaydetmiştir.

Dörtlü G.T.İ.P. bazında 2008 yılında sektörün dünya ihracatında 8467 pozisyonunda tanımlı "El ile Kullanılan Pnömatik/Motorlu Aletler" ve 8466 pozisyonunda tanımlı "Takım Tezgahlarının Aksam-Parçaları" ilk iki sırada yer almış olup, bu ürün grupları dünya genelinde toplam sektör ihracatının %35'ini oluşturmuştur.

Dörtlü G.T.İ.P. Bazında Dünya Takım Tezgahları İhracatı (Bin \$)

SIRA	Dörtlü GTİP	Madde Adı	2007	2008	Değişim %	% Pay (08)
1	8467	EL İLE KULLANILAN PNÖMATİK/MOTORLU ALETLER	19.958.164	20.413.728	2,3	17,7
2	8466	(84.56-84.65)DEKİ MAKİNELERİN AKSAM-PARÇALARI	16.578.160	19.495.556	17,6	16,9
3	8462	METALLERİ DÖVME, İŞLEME, KESME, SATAFLAMA PRESLERİ, MAKİNELERİ	10.204.570	11.092.948	8,7	9,6
4	8515	ELEKTRİK, LAZER, ULTRASONİK VB. ÇALIŞAN LEHİM VE KAYNAK CİHAZLARI	10.194.887	10.888.341	6,8	9,4
5	8457	METAL İŞLEMeye MAHSUS İŞLEME MERKEZLERİ, İSTASYONLU TEZGAHLAR	8.547.483	9.615.372	12,5	8,3
6	8465	AGAÇ, MANTAR, KEMİK, SERT KAUKUK, PLASTİK VB. İŞLEME MAKİNELERİ	8.488.825	8.890.160	4,7	7,7
7	8458	METALLERİN İŞLENMESİNE MAHSUS TORNA TEZGAHLARI	7.705.855	8.595.840	11,5	7,5
8	8456	MADDENİN ASINDIRILARAK İŞLENMESİNE MAHSUS MAKİNELER	5.019.480	5.358.201	6,7	4,6
9	8459	METALLERİ TALAS KALDIRARAK İŞLEYEN MAKİNELİ ALETLER-TEZGAHLAR	4.618.822	5.185.224	12,3	4,5
10	8460	ÇAPAK, PÜRÜZ TEMİZLEME, BİLEME, TASLAMA VB. İÇİN MAKİNELER	4.125.189	4.718.189	14,4	4,1
11	8464	TAS, SERAMİK, BETON, ÇİMENTO, SOĞUK CAM İŞLEYEN MAKİNELİ ALETLER	3.617.143	4.125.317	14,0	3,6
12	8461	PLANYA, VARGEL, YIV, ZIVANA, BROS, DİSLİ ÇARK VB. TEZGAHLARI	2.750.853	3.106.421	12,9	2,7
13	8463	METAL, SİNERLESMİS METAL KARBÜR, SERMETLERİ TALASSIZ İŞLEME MAKİNELERİ	2.093.596	2.236.868	6,8	1,9
14	8468	LEHİM VE KAYNAK YAPMAYA MAHSUS MAKİNE VE CİHAZLAR	1.316.155	1.615.934	22,8	1,4
		TOPLAM	105.219.182	115.338.099	9,6	100,0

Kaynak: www.trademap.org

1.2. İTHALAT

Sektörün 2008 yılında toplam ithalatı önceki yıla göre %8,8 artarak 115 milyar \$'a yükselmiştir. Dünya ithalatından aldıkları pay bazında lider ülkeler; ABD (%11,8), Çin (%9,9), Almanya (%8,2) ve Fransa (%3,9) olmuştur. Ülkemiz ise %1,56 pay ile 22. sırada yer almıştır.

Dünya Takım Tezgahları İthalatında Başlıca Ülkeler (Bin \$)

SIRA	ÜLKE	2007	2008	Değişim %	% Pay (08)
1	ABD	13.273.921	13.539.382	2,0	11,8
2	Çin	10.793.170	11.387.785	5,5	9,9
3	Almanya	8.176.452	9.383.602	14,8	8,2
4	Fransa	4.033.439	4.484.711	11,2	3,9
5	İtalya	3.873.118	4.161.826	7,5	3,6
6	Rusya Fed.	2.450.715	4.003.373	63,4	3,5
7	Belçika	3.379.289	3.712.779	9,9	3,2
8	İngiltere	3.486.949	3.099.203	-11,1	2,7
9	Hindistan	2.292.876	3.049.569	33,0	2,7
10	Tayvan	4.292.146	2.897.933	-32,5	2,5
11	Kanada	2.932.173	2.868.103	-2,2	2,5
12	Meksika	2.957.353	2.790.046	-5,7	2,4
13	İsviçre	2.126.305	2.478.431	16,6	2,2
14	G. Kore	2.278.304	2.370.075	4,0	2,1
15	Polonya	1.731.664	2.315.829	33,7	2,0
16	İspanya	2.355.392	2.285.190	-3,0	2,0
17	Japonya	2.066.296	2.138.684	3,5	1,9
18	Avusturya	1.751.288	2.079.990	18,8	1,8
19	Brezilya	1.165.776	1.994.144	71,1	1,7
20	Hollanda	1.371.035	1.834.735	33,8	1,6
	Diğer	28.723.596	31.933.594	11,2	27,8
	TOPLAM	105.511.257	114.808.984	8,8	100,0

Kaynak: www.trademap.org

Dünyanın en büyük takım tezgahları ithalatçıları olan ABD, Çin ve Almanya 2008 yılında toplam ithalatın %30'unu gerçekleştirmiştir. İlk 20 ülke arasında yer alan ve en fazla artışı kaydeden Brezilya ve Rusya'nın 2008 yılında ithalatları sırasıyla %71,1 ve %63,4 yükselirken, Tayvan, İngiltere, Meksika, İspanya ve Kanada'nın ithalatları gerilemiştir.

Dörtlü G.T.İ.P. Bazında Dünya Takım Tezgahları İthalatı (Bin \$)

SIRA	Dörtlü GTİP	Madde Adı	2007	2008	Değişim %	% Pay (08)
1	8467	EL İLE KULLANILAN PNÖMATİK/MOTORLU ALETLER	20.500.892	21.356.048	4,2	18,6
2	8466	(84.56-84.65)DE KI MAKINELARIN AKSAM-PARÇALARI	15.875.690	18.316.688	15,4	16,0
3	8462	METALLERİ DÖVME, İSLEME, KESME, SATAFLAMA PRESLEİ, MAKINELERİ	10.596.559	11.706.500	10,5	10,2
4	8515	ELEKTRİK, LAZER, ULTRASONİK VB. ÇALIŞAN LEHİM VE KAYNAK CİHAZLARI	9.633.649	10.499.250	9,0	9,1
5	8457	METAL İSLEMEYE MAHSUS İSLEME MERKEZLERİ, İSTASYONLU TEZGAHLAR	8.417.859	9.631.674	14,4	8,4
6	8465	AGAÇ, MANTAR, KEMİK, SERT KAÜÇUK, PLASTİK VB. İSLEME MAKINELERİ	8.466.742	8.940.911	5,6	7,8
7	8458	METALLERİN İSLENMESİNE MAHSUS TORNA TEZGAHLARI	7.480.198	8.366.058	11,8	7,3

8	8456	MADDENİN ASINDIRILARAK İSLENMESİNE MAHSUS MAKİNELER	6.801.242	6.168.129	-9,3	5,4
9	8459	METALLERİ TALAS KALDIRARAK İSLEYEN MAKİNELİ ALETLER-TEZGAHLAR	4.310.564	4.905.717	13,8	4,3
10	8460	ÇAPAK, PÜRÜZ TEMİZLEME, BİLEME, TASLAMA VB. İÇİN MAKİNELER	3.972.963	4.615.592	16,2	4,0
11	8464	TAS, SERAMİK, BETON, ÇİMENTO, SOĞUK CAM İSLEYEN MAKİNELİ ALETLER	3.586.458	3.587.221	0,0	3,1
12	8461	PLANYA, VARGEL, YIV, ZIVANA, BROS, DISLİ ÇARK VB. TEZGAHLARI	2.703.379	3.140.558	16,2	2,7
13	8463	METAL, SİNERLESMİS METAL KARBÜR, SERMETLERİ TALASSIZ İSLEME MAKİNELERİ	1.905.659	2.066.996	8,5	1,8
14	8468	LEHİM VE KAYNAK YAPMAYA MAHSUS MAKİNE VE CİHAZLAR	1.259.403	1.507.642	19,7	1,3
		TOPLAM	105.511.257	114.808.984	8,8	100,0

Kaynak: www.trademap.org

Dörtlü G.T.İ.P. bazında 2008 yılında sektörün dünya ithalatında ihracatta olduğu gibi 8467 pozisyonunda tanımlı “El ile Kullanılan Pnömatik/Motorlu Aletler” ve 8466 pozisyonunda tanımlı “Takım Tezgahlarının Aksam-Parçaları” ilk iki sırada yer almış olup, bu ürün grupları dünya genelinde toplam sektör ithalatının %35’ini oluşturmuştur.

2. SEKTÖRÜN TÜRKİYE’DEKİ DURUMU

Ülkemiz, takım tezgahı imalatı bakımından dünya genelinde 15., Avrupa ülkeleri arasında ise 9. konumda bulunmakta olup, 2008 yılı imalat değeri bir önceki yıla göre %15,5 artışla 616 milyon \$ seviyesinde gerçekleşmiştir. İmal edilen tezgahların %70’ini metal şekillendirme makineleri (8462+8463), %30’unu ise talaşlı imalat tezgahları (8456-8461 aralığı) oluşturmaktadır.

2.1. İHRACAT

2007 yılında 614 milyon \$ ihracat gerçekleştiren Türk takım tezgahları sektörü, 2008 yılında ihracatını %23 oranında artırmış ve 758 milyon \$ seviyesine yükseltmiştir. 2009 yılı Ocak-Ağustos döneminde 289 milyon \$ ihracat kaydeden sektörün 2009 yılı sonunda ihracat değerinin 2008 yılının oldukça altında kalacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye’nin 2008 yılındaki sektör ihracatı ürün bazında incelendiğinde, ilk sırayı “Metalleri Dövme, İşleme, Kesme, Sataflama Presleri, Makineleri”nin oluşturduğu, “Ağaç, Mantar, Kemik, Sert Kauçuk, Plastik vb. İşleme Makineleri”nin de 2. sırada bulunduğu görülmektedir.

Türkiye’nin Dörtlü G.T.İ.P Bazında Takım Tezgahları İhracatı \$ (2008 yılına göre değer sıralı)

GTİP NO	MADDE ADI	2007	2008	2009 (Ocak-Ağustos)	%Değişim 2008/2007
8462	METALLERİ DÖVME, İSLEME, KESME, SATAFLAMA PRESLERİ, MAKİNELERİ	321.338.650	390.787.704	137.058.796	22
8465	AGAÇ, MANTAR, KEMİK, SERT KAUCUK, PLASTİK VB. İSLEME MAKİNELERİ	76.271.235	84.369.245	33.339.939	11

8466	(84.56-84.65)DE KI MAKINELARIN AKSAM-PARÇALARI	46.405.008	66.975.583	27.469.867	44
8515	ELEKTRİK, LAZER, ULTRASONİK VB. ÇALISAN LEHİM, KAYNAK CİHAZLARI	44.657.004	53.592.002	21.137.754	20
8461	PLANYA, VARGEL, YIV, ZIVANA, BROS, DISLI ÇARK VB. TEZGAHLARI	24.595.440	27.741.081	10.714.366	13
8467	EL İLE KULLANILAN PNÖMATİK/MOTORLU ALETLER	22.362.947	24.463.807	12.584.257	9
8460	ÇAPAK, PÜRÜZ TEMİZLEME, BİLEME, TASLAMA VB. İÇİN MAKİNELER	13.616.004	21.741.325	7.133.784	60
8463	METAL, SİNERLESMİS METAL KARBÜR, SERMETLERİ TALASSIZ İŞLEME MAKİNELERİ	10.945.624	20.203.872	5.916.569	85
8464	TAS, SERAMİK, BETON, ÇİMENTO, SOĞUK CAM İŞLEYEN MAKİNALI ALETLER	19.632.724	19.735.829	9.322.413	1
8456	MADDENİN ASINDIRILARAK İŞLENMESİNE MAHSUS MAKİNELER	6.893.919	16.729.025	11.419.296	143
8459	METALLERİ TALAS KALDIRARAK İŞLEYEN MAKİNELİ ALETLER-TEZGAHLAR	11.965.445	13.197.449	3.636.175	10
8458	METALLERİN İŞLENMESİNE MAHSUS TORNA TEZGAHLARI	3.480.758	6.547.626	4.211.138	88
8468	LEHİM VE KAYNAK YAPMAYA MAHSUS MAKİNE VE CİHAZLAR	6.991.381	5.947.439	2.772.909	-15
8457	METAL İŞLEMESİNE MAHSUS İŞLEME MERKEZLERİ, İSTASYONLU TEZGAHLAR	4.874.363	5.947.260	2.060.945	22
	TOPLAM	614.030.502	757.979.247	288.778.208	23

Kaynak: TÜİK Verileri

2007-2008 yılları Ocak-Aralık döneminde ihracat artış oranı açısından, ilk sırada %143 ile 8456 nolu GTİP’de bulunan “Maddenin Aşındırılarak İşlenmesine Mahsus Makineler” kalemi yer almış, bu kalemi %88 ile 8458 nolu GTİP’de bulunan “Metallerin İşlenmesine Mahsus Torna Tezgahları” takip etmiştir.

Aynı dönemde ihracatında düşüş kaydedilen tek kalem ise; %15 gerileme ile 8468 nolu GTİP’de bulunan “Lehim ve Kaynak Yapmaya Mahsus Makine ve Cihazlar” olmuştur.

Ülkelere Göre Sektör İhracatı \$ (2008 yılına göre değer sıralı)

SIRA NO	ÜLKE	2007	2008	2009 (Ocak-Ağustos)	%Değişim 2008/2007
1	ALMANYA	45.346.692	68.224.978	26.946.274	50
2	RUSYA FEDERASYONU	49.323.052	56.707.186	11.693.658	15
3	BURSA SER. BÖL.	63.029.972	54.172.889	4.777.720	-14
4	İRAN	21.428.539	30.593.563	21.435.986	43
5	BULGARİSTAN	27.068.252	29.326.047	7.042.784	8
6	ROMANYA	22.531.334	23.957.036	4.334.738	6

7	BREZİLYA	10.000.426	23.382.373	4.767.450	134
8	POLONYA	13.973.217	21.888.826	5.717.018	57
9	İSPANYA	22.390.537	21.216.730	4.294.622	-5
10	İTALYA	13.421.243	20.624.193	6.928.480	54
11	AZERBAYCAN-NAHÇ.	7.287.729	19.999.221	10.736.560	174
12	UKRAYNA	18.134.721	17.012.837	2.492.329	-6
13	A.B.D.	13.641.043	14.194.600	8.731.207	4
14	SUUDİ ARABİSTAN	10.351.203	13.427.448	10.304.192	30
15	AVUSTURYA	6.063.629	13.420.875	2.597.939	121
	DİĞER	270.038.913	329.830.445	155.977.251	22
	TOPLAM	614.030.502	757.979.247	288.778.208	23

Kaynak: TÜİK Verileri

Takım tezgahları sektöründe, 2008 yılı Ocak-Aralık döneminde Almanya, Rusya Federasyonu ve Bursa Serbest Bölgesi ilk üç pazar konumunda iken, 2009 yılı ilk sekiz aylık verilere göre Almanya yerini korumuş, ikinci sırayı İran, üçüncü sırayı da 2008 yılında ilk 15 ülke arasında bulunmayan Irak almıştır. Sektör, 2008 yılında (serbest bölgeler dahil olmak üzere) 161 ülkeye ürün ihraç etmiştir.

2008 yılında sektör ihracatımızda en büyük payı alan ilk 15 ülke arasında ihracat artışı esas alındığında %174 artış ile Azerbaycan-Nahçıvan'ın ilk sırada yer aldığı görülmektedir. %134 ile Brezilya ve %121 ile Avusturya sektör ihracatımızda önemli oranda artış kaydedilen diğer önemli iki ülkedir. Söz konusu dönemde ilk 15 ülke arasında Bursa Serbest Bölgesi, Ukrayna ve İspanya'ya yönelik sektör ihracatında ise gerileme meydana gelmiştir.

2.2. İTHALAT

2007 yılında 1,6 milyar \$ değerinde takım tezgahları ithal eden ülkemiz, 2008 yılında sektörde 1 milyar 800 milyon \$ düzeyinde ithalat gerçekleştirmiştir. Anılan yılda sektörün ihracatındaki %23,4 oranındaki artışa karşılık ithalatında %12 artış meydana gelmiştir.

2009 yılı sekiz aylık dönemde ise ithalat 571 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. İthalatta ilk sırada bulunan 8462 nolu pozisyondaki "Metalleri Dövme, İşleme, Kesme, Sataflama Presleri, Makineleri" ürün grubunda %40 artış meydana gelmiştir. 8464 nolu pozisyondaki "Taş, Seramik, Beton, Çimento, Soğuk Cam İşleyen Makineler, Aletler" ürün grubunun ithalatında ise %17 gerileme olmuştur.

Türkiye'nin G.T.İ.P. Bazında Takım Tezgahları İthalatı \$ (2008 yılına göre değer sıralı)

GTİP NO	MADDE ADI	2007	2008	2009 (Ocak-Ağustos)	%Değişim 2008/2007
8462	METALLERİ DÖVME, İŞLEME, KESME, SATAFLAMA PRESLERİ, MAKİNELERİ	202.581.967	283.488.198	104.820.624	40
8457	METAL İŞLEMEYE MAHSUS İŞLEME MERKEZLERİ, İSTASYONLU TEZGAHLAR	213.230.802	212.255.979	39.296.312	0
8467	EL İLE KULLANILAN PNÖMATİK/MOTORLU ALETLER	196.095.575	196.812.455	84.207.105	0
8465	AGAÇ, MANTAR, KEMİK, SERT KAUÇUK, PLASTİK VB. İŞLEME MAKİNELERİ	123.752.081	186.108.680	57.868.328	50

8458	METALLERİN İŞLENMESİNE MAHSUS TORNA TEZGAHLARI	184.744.269	165.512.868	47.765.169	-10
8515	ELEKTRİK, LAZER, ULTRASONİK VB. ÇALISAN LEHİM, KAYNAK CİHAZLARI	137.703.925	152.808.891	44.672.187	11
8466	(84.56-84.65)DE KI MAKİNELERİN AKSAM-PARÇALARI	119.637.203	137.668.226	45.714.893	15
8460	ÇAPAK, PÜRÜZ TEMİZLEME, BİLEME, TASLAMA VB. İÇİN MAKİNELER	74.409.920	91.547.131	26.387.084	23
8456	MADDENİN ASİNDİRİLİR AK İŞLENMESİNE MAHSUS MAKİNELER	91.659.186	88.181.276	19.321.287	-4
8463	METAL, SİNERLESMİS METAL KARBÜR, SERMETLERİ TALASSIZ İŞLEME MAKİNELERİ	56.303.667	87.407.840	22.902.366	55
8459	METALLERİ TALAS KALDIRIRAK İŞLEYEN MAKİNELİ ALETLER-TEZGAHLAR	64.384.609	75.714.162	19.933.852	18
8464	TAS, SERAMİK, BETON, ÇİMENTO, SOĞUK CAM İŞLEYEN MAKİNELİ ALETLER	87.305.012	72.895.265	22.399.299	-17
8461	PLANYA, VARGEL, YIV, ZIVANA, BROS, DISLİ ÇARK VB. TEZGAHLARI	33.708.945	31.245.397	27.203.384	-7
8468	LEHİM VE KAYNAK YAPMAYA MAHSUS MAKİNE VE CİHAZLAR	9.476.919	10.906.113	8.971.549	15
	TOPLAM	1.594.994.080	1.792.552.481	571.463.439	12

Kaynak: TÜİK Verileri

Ülkelere Göre Sektör İthalatı \$ (2008 yılına göre değer sıralı)

SIRA NO	ÜLKE	2007	2008	2009 (Ocak-Ağustos)	%Değişim 2008/2007
1	ALMANYA	395.771.008	494.842.639	167.986.611	25
2	İTALYA	298.073.347	284.176.105	104.685.391	-5
3	TAYVAN	215.889.621	201.272.328	37.380.397	-7
4	JAPONYA	109.606.403	174.767.740	27.410.195	59
5	ÇİN HALK CUMHUR.	117.890.362	168.541.290	62.234.923	43
6	İSVİÇRE	78.203.886	72.502.630	18.262.843	-7
7	GÜNEY KORE CUM.	56.462.825	65.798.393	16.041.654	17
8	A.B.D.	36.943.206	50.486.770	13.867.394	37
9	İSPANYA	27.123.266	30.948.477	16.752.197	14
10	FRANSA	41.438.610	30.583.287	26.891.639	-26
11	İSVEÇ	24.585.967	27.466.471	4.953.326	12
12	AVUSTURYA	16.631.108	25.436.457	12.549.056	53
13	İNGİLTERE	23.366.011	22.322.915	11.198.018	-4
14	BELÇİKA	12.150.287	12.505.724	3.423.144	3
15	HOLLANDA	12.748.857	11.968.453	2.059.696	-6
	DİĞER	128.109.316	118.932.802	45.766.955	-7
	TOPLAM	1.594.994.080	1.792.552.481	571.463.439	12

Kaynak: TÜİK Verileri

2008 yılında sektör ithalatımızda önemli yer tutan ülkeler arasında ilk üç sırayı Almanya (%27,6 pay), İtalya (%15,3 pay) ve Tayvan (%11,2 pay) almıştır.

2008 yılında sektörün ithalatında en büyük payı alan ilk 15 ülke arasında ithalat artışı esas alındığında; %59 ile Japonya, %53 ile Avusturya, %43 ile Çin, %37 ile de ABD'den kaydedilen ithalatlardaki artış dikkat çekmektedir. 2008 yılında Fransa'dan yapılan ithalat ise %26 düşüş ile en büyük oranlı düşüş olmuştur. 2008 yılında ülkemiz toplam 87 ülkeden (serbest bölgeler dahil) sektör ithalatı gerçekleştirmiştir.

DEĞERLENDİRME

Temel mühendislik ve üretim sanayisinin önemli kollarından birisi olan takım tezgahları tasarımı ve üretimi, bir çok ülkede stratejik ve öncelikli sektörler arasında yer almaktadır. Takım tezgahları üretimi ve teknolojisindeki gelişmelerin ve yeniliklerin tüm makine sanayisini etkileyeceği göz ardı edilmemelidir. Genel makine imalatı, otomotiv ve savunma sanayii başta olmak üzere temel sanayi ile doğrudan ilişkili olan takım tezgahlarının, Türkiye'de stratejik sektör olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, AR-GE, vergi ve teşvik alanlarında yenilikçi ve etkin bir şekilde desteklenmeye ihtiyaç duyulmaktadır. Firmaların yeni ürün tasarımları ve AR-GE çalışmaları ülkemiz kurumlarınca desteklenmelidir. Teknik donanım ve finansman sorunları, endüstriyel ve akademik deneyime sahip çalışanlardan oluşacak Ar-Ge ekiplerinin kurulmasını engelleyen faktörler de sektörün sorunları olarak öne çıkmaktadır. Bu kapsamda, özellikle bir üst teknoloji grubunda yer alan bilgisayar destekli takım tezgahlarının tasarımı ve üretilmesinde bu sorunlar etkisini daha fazla göstermektedir.

Kaynaklar

- Türkiye İstatistik Kurumu
- International Trade Center (ITC), www.trademap.org
- 2008 Yılında Takım Tezgahları İmalatı Sektörünün İmalat, İhracat ve İthalatı, Haziran 2009, MİB
- The 2009 World Machine-Tool Output and Consumption Survey (Gardnerweb), <http://www.gardnerweb.com>
- Kobiden Haberler, <http://www.kobiden.com/>